

# הכתובות שעל הקיר

ד"ר אורי אדלמן



אסונות רבים היו נמנעים אילו השי- כילו נציגי הרשויות לקרוא כתובות התראה מעל הקירות, תמרורי אזהרה מאי- רי עיניים. למען הדיוק הם מודעים להם אך אינם עושים דבר להטמיעם וליישם את אזהרותיהם. לשון אחרת, מחליטים להו- תיר את מסרי הכתובות ביד הגורל, וזה כידוע אכזר. אינו סולח כשלא מתייחסים לאיתותיו ומעניש ללא רחמים.

אדם המאבד את השליטה על האיסורים מדאורייתא והנורמות המקובלות בחברה ומניחים לו, בלשון המעטה, בלי לנקוט צעדים מתאימים נגדו, אין פלא שמתעו- ררים לבוקר של רצח ילדים תמימים, נשים שחייהן נקטפים באכזריות בידי בעליהן, הריגת אזרחים על ידי נהגים שאיבדו את שפיות דעתם, מסמכי מדינה סודיים הנג- נבים לאור היום ועוד מלוא החופן מרעין ביטחון כיד הדמיון.

בכל המקרים האלה זעקה אבן מקיר, והרשויות "ראו את הקולות" והתעלמו. האימהות והאבות ששמו קץ לחיי יל- דיהם, לכולם היה עבר ידוע ומוכר של חוסר שפיות נפשית. אלא שאיש לא הרי- חיק אותם מצאצאיהם. על מי עלול אדם חולה ברוחו להוציא את זעמו כשזה נעתק משליטתו, אם לא על חלש ממנו וחסר ישע? ומי זמין יותר לחניקה, הטבעה או השלכה מחלון - מתינוקותיו?

לאלה מעשים מסוגלים להגיע פדופי- לים שכל סיפוקם מהתעללות בקטינים, אם לא שמים קץ ליצריהם האפלים בעודם באיבם? כמו אצל האחים סודמי מהיישוב בני עייש, החשודים ברצח ילד בן שבע,

לאון קלנטרוב. הן המשטרה והן משרד הרווחה לא נקפו אצבע בעקבות תלונות חמורות שהוגשו נגד האחים על הטרדת ילדים, כבר בשנת 2003, כלומר שש שנים לפני המעשה הנורא. הם לא עיכבו אותם אפילו לחקירה.

כמה נשים יכלו להמשיך את חייהן אילו הרשויות נתנו את הדעת לבעלים המתעללים וטיפלו בהם כמתבקש? לולא היוזמה הברוכה של אזרחית מן השורה, רות רזניק, וכמה מחברותיה, שהניעו יוזמה להקמת המקלט הראשון לנשים מוכות, מספרם של הקורבנות היה רב פי כמה. הדבר עלה בידן בעקבות הרצח המזועזע של אישה בידי בעלה בעיר בת-ים, לאחר נישואין טריים בני שלשה חודשים והיסטור- ייה ארוכה של אלימות קשה שהגבר גילה כלפי רעייתו במהלך התקופה כולה.

גם במקרה של החיילת ענת קם, גנבת המסמכים הסודיים מלשכתו של אלוף פי- קוד המרכז, הייתה סביבתה מודעת היטב להשקפותיה הקיצוניות נגד פעולות הצבא ומהלכיה של מדינת ישראל בסכסוך עם אויביה. אף על פי כן, אפשרו לה גישה חופשית לחומר שסווג בדרגת סודיות גבו- הה. מדוע לא העבירו אותה לתפקיד פחות נגיש או שחררו אותה לחלוטין מהשרות. בקידושין, נו ב"ב, נאמר: "לאו עכברא גנב אלא חורא גנב" כלומר, אין להאשים את המכרסם שנכנס דרך הנקב כי זה טבעו, אלא את מי שמופקד היה לסתמו.

ומה בקשר לנהג שדהר במשאיתו אל מול אזרחים תמימים שהצטופפו בתחנת אוטובוס והצהיר לאחר המעשה כי כוו-

נתו הייתה להרוג כמה שיותר בני אדם. כיצד הותירו הרשויות רישיון נהיגה בידי אדם מעורער בנפשו שמודיע חוזר והצי- הר שמטרתו לבוא חשבון עם המשטרה ולהנחית לה מכה כואבת על רצח ילדיו - המסתובבים בריאים ושלמים עד עצם היום הזה? האם זו עדות בלתי מספקת לטירוף הדורש חקירה ראויה? מי אפוא מכולכל יותר, הנהג הרצחני או מי שהי- תה בידו האפשרות למנוע את האסון ולא עשה דבר?

הדוגמאות שהבאנו הן רק מעט מצי- ער מהטרגדיות הרבות שכתובותיהן היו חרוטות לראווה על הקירות, כפי שהנביא דניאל קרא מעל קיר ארמונו של בלשאצר מלך בבל "מנא מנא תקל ופרסין", ומייד פענח את השדר לאמור: מנה אלוהים את שנות מלכות בבל, ושקל (תקל בארמית) את מעשיה שלא בטובתה. שלטונה נדון אפוא לכליה וממלכת פרס (פרסין) תירש את מקומה. ואכן, בלשאצר היה אחרון מלכי בבל טרם נפילתה בידי צבאות פרס ומדי (דניאל ה').

מקובל להתייחס בקלילות ובהומור לפרשת דוד, שהעמיד פני חולה נפש כדי להינצל מאכיש מלך גת, ולתגובתו של האחרון שאמר: "החסר משוגעים אנוכי?" (שמואל א, כ"א ט"ו). כיום ברור שגם אצי- לנו לא חסרים לוקים בנפשם. יש לנו מהם די והותר. אך מה בקשר לרשויות ואנשי המקצוע, האם גם לתוכם חלחל "טירוף המערכות" עד שטחו עיניהם מראות ואינם מסוגלים לקבל החלטות פשוטות הנוגעות לחיי אזרחיהם?